

Stav prema instituciji Uzbunjivača u Srbiji

Istraživanje javnog mnjenja

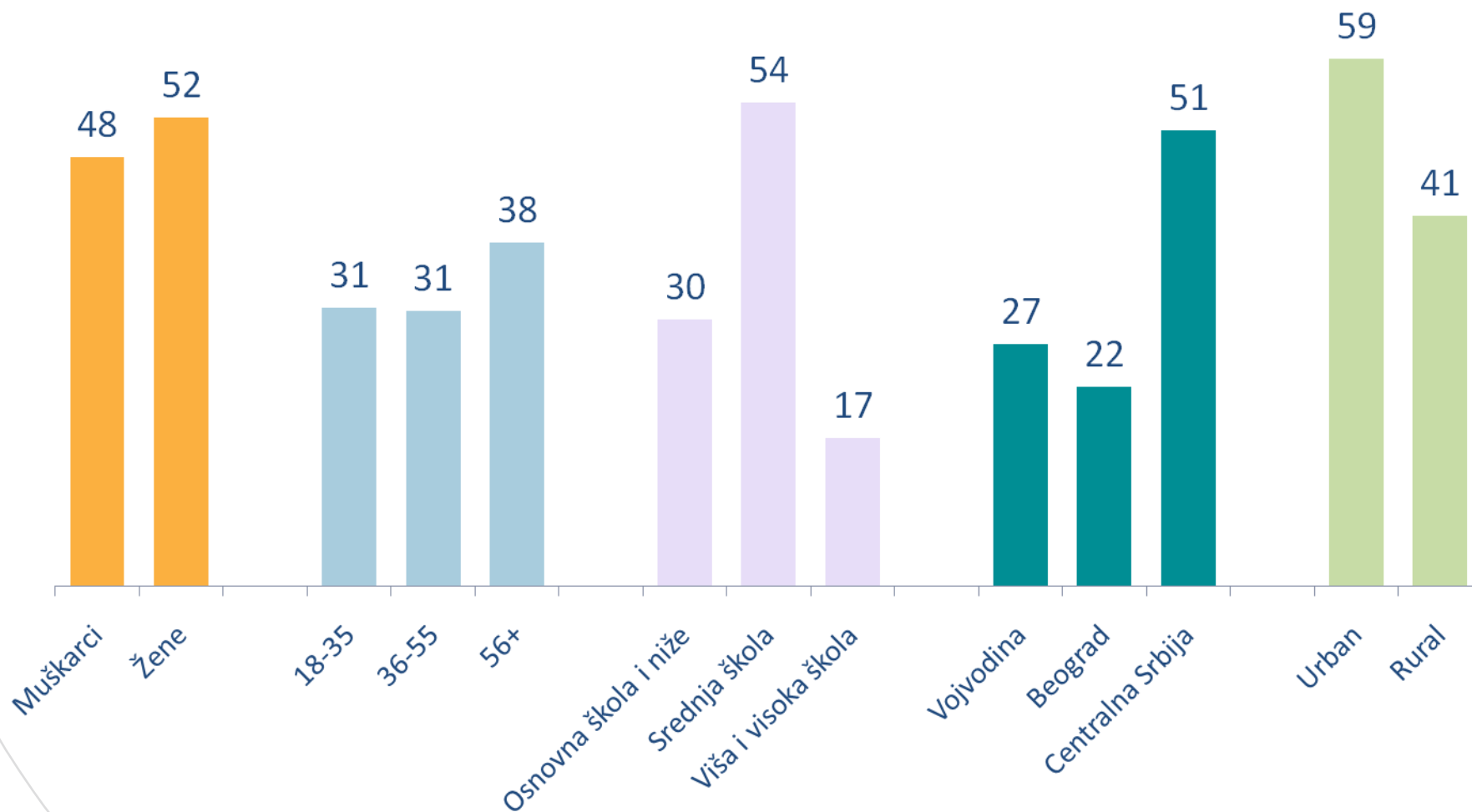

- Metodologija
- Informisanost o uzbunjivačima i stav prema njima
- Efekat relevantnih primera uzbunjivača na stav prema njima

Metodologija

Osnovne metodološke napomene

- **Realizacija:** terensko istraživanje sprovedeno od 14. do 20. septembra 2012. godine
- **Izvor podataka** na osnovu reprezentativnog uzorka za populaciju Srbije od 18 i više godina
- **Veličina ciljne populacije:** 5,869,047
- **Veličina uzorka:** 1032 ispitanika (sa 131 uzoračkom tačkom)
- **Tip uzorka:** troetačni stratifikovani uzorak
 - ⇒ Jedinica prve etape: biračka mesta
 - ⇒ Jedinica druge etape: domaćinstva
 - ⇒ Jedinica treće etape: ispitanici u okviru domaćinstva
- **Tip istraživanja:** terenska anketa licem-u-lice
- **Upitnik** prosečne dužine oko 20 minuta
- **Stratifikacija:** po tipu naselja i regionu
- **Poststratifikacija:** po polu, godinama, tipu naselja i regionu

Informisanost o uzbunjivačima i stav prema njima

Koliko građani znaju o instituciji
Uzbunjivača i šta misle o njima?

Upoznatost sa institucijom Uzbunjivača

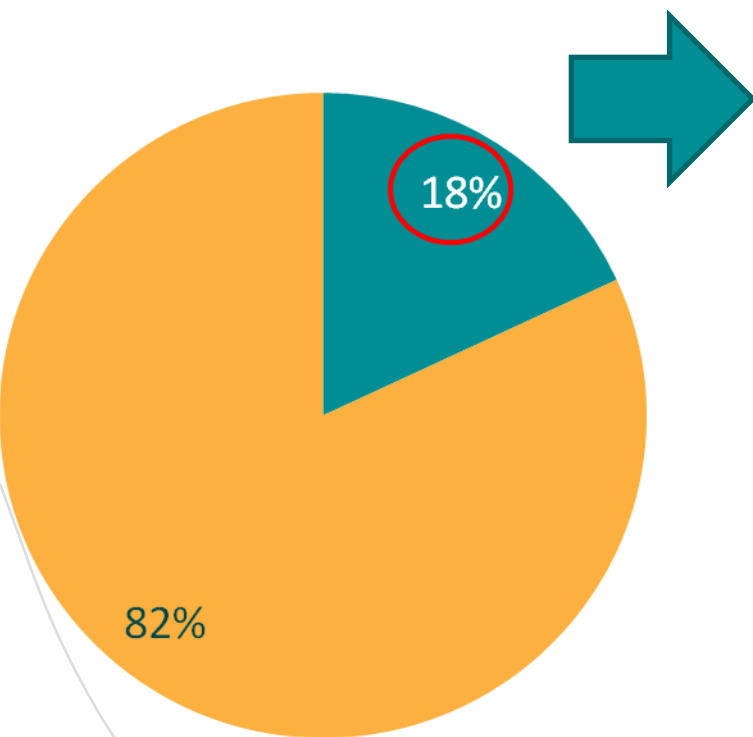
Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li znate ko su ljudi koji se nazivaju “uzbunjivačima”, “duvačima u pištaljku”, “zviždačima”??

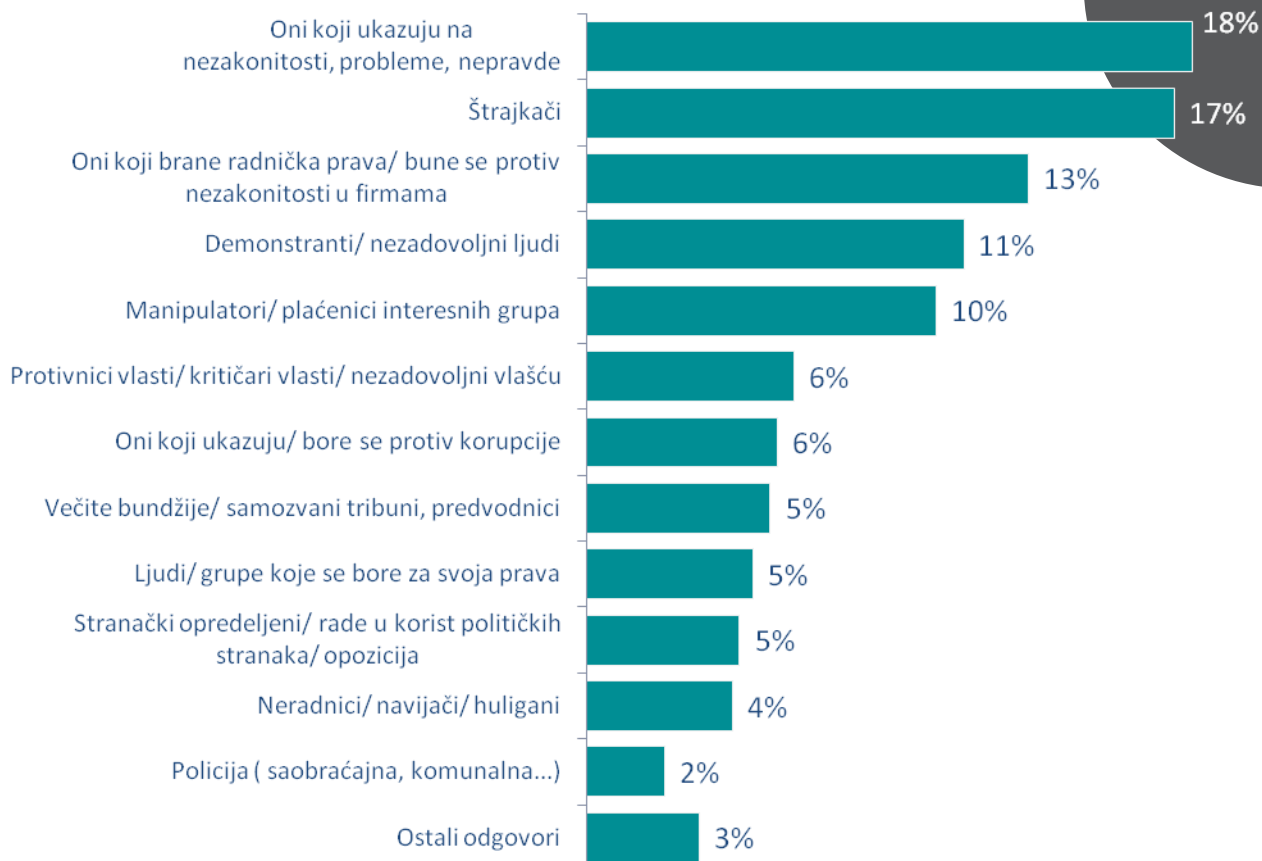
Ko su “uzbunjivači”, “duvači u pištaljku”, “zviždači”??

Da li znate ko su uzbunjivači?

■ Da ■ Ne

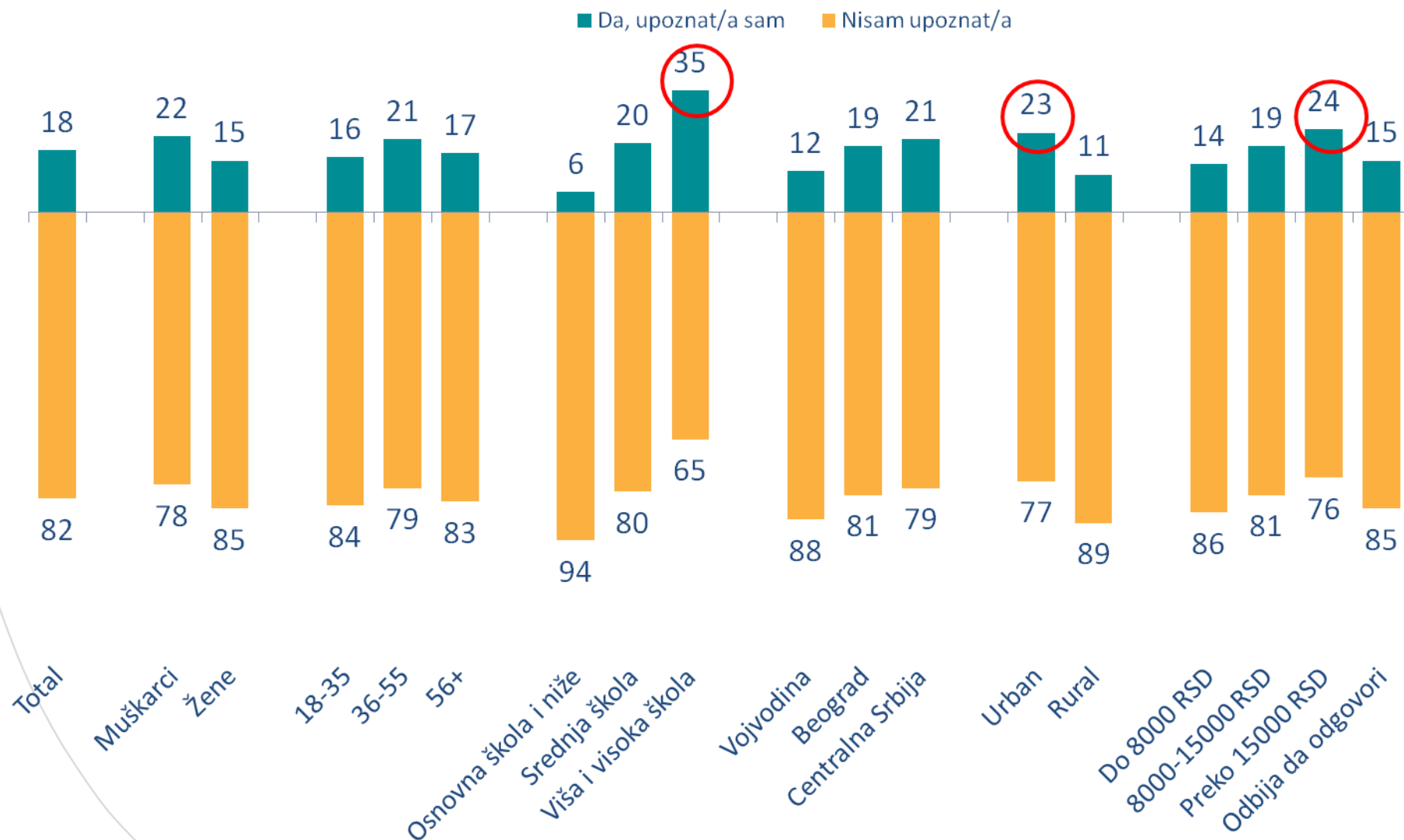
Ko su uzbunjivači? (N=187)

Upoznatost sa institucijom Uzbunjivača po demografskim obeležjima

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li znate ko su ljudi koji se nazivaju "uzbunjivači", "duvači u pištaljku", "zviždači"??

Upoznatost sa slučajevima uzbunjivača

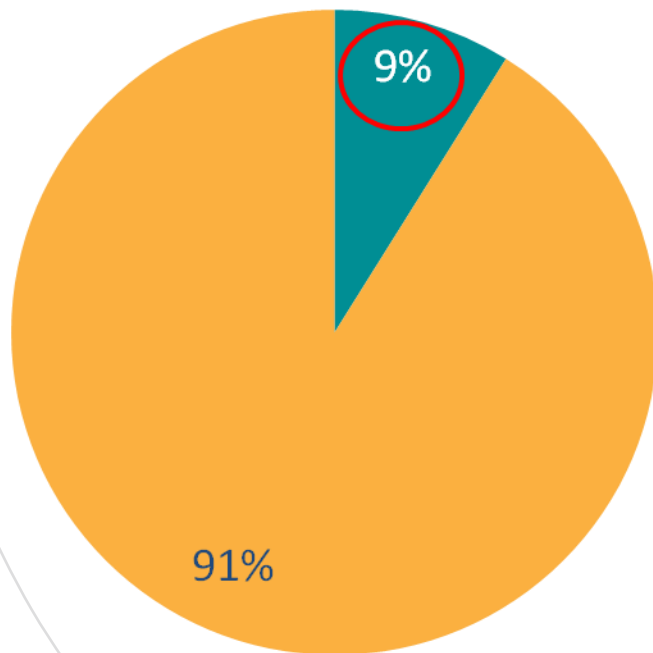
Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li znate za neki slučaj uzbunjivača, odnosno nekog ko je javno ukazao ili prijavio nezakonite ili nepošteno radnje svog nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi?

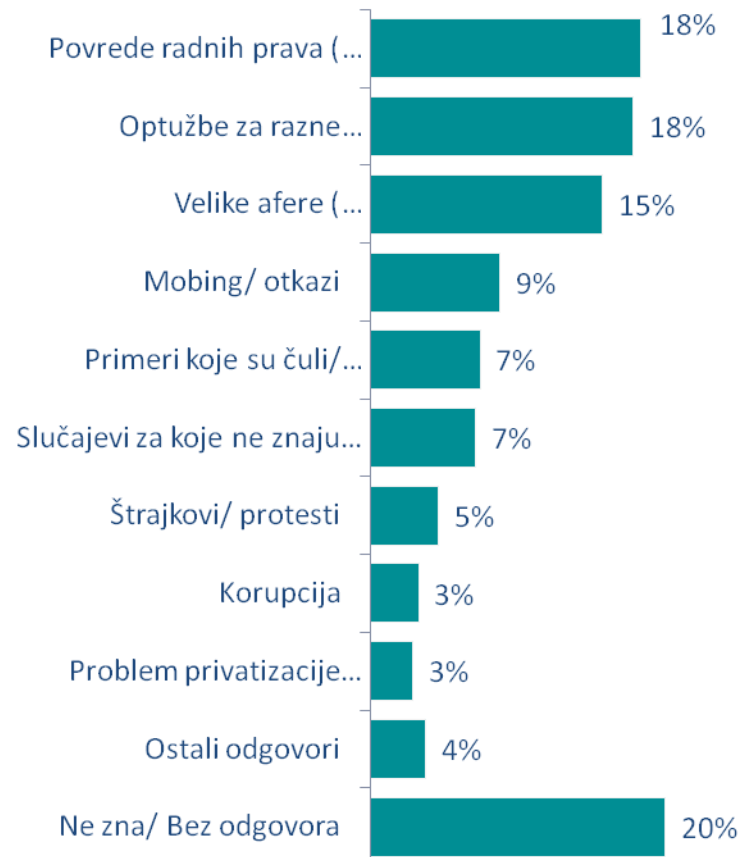
Da li možete opisati taj slučaj?

Da li znate za neki slučaj uzbunjivača?

■ Da ■ Ne

Da li ga možete opisati (N=92)?

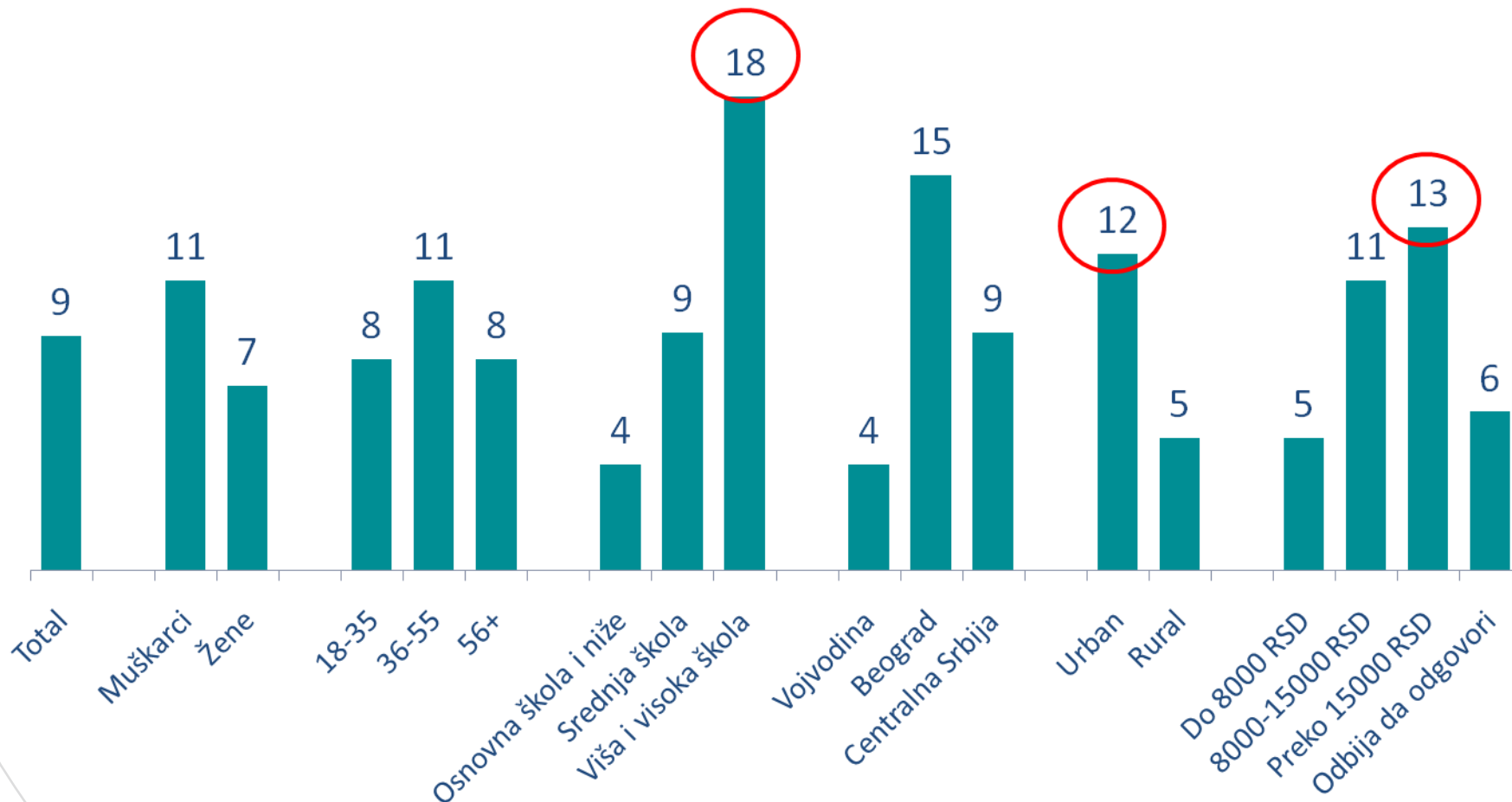

Upoznatost sa slučajevima uzbunjivača po demografskim obeležjima – deo stanovništva koji tvrdi da zna za neki slučaj uzbunjivača

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li znate za neki slučaj uzbunjivača, odnosno nekog ko je javno ukazao ili prijavio nezakonite ili nepošteno radnje svog nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi?

Tvrde da znaju za neki slučaj uzbunjivača

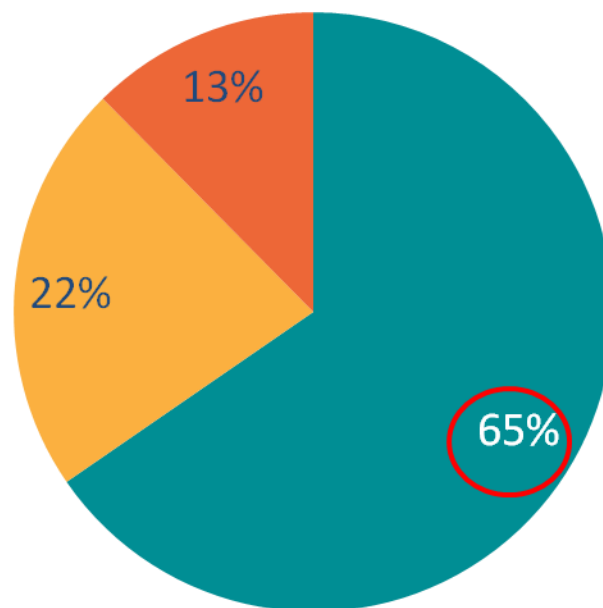
Percipirani značaj institucije Uzbunjivača (nakon datog objašnjenja uloge)

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li mislite da su našem društvu i državi potrebni uzbunjivači??

Da li su uzbunjivači potrebni?

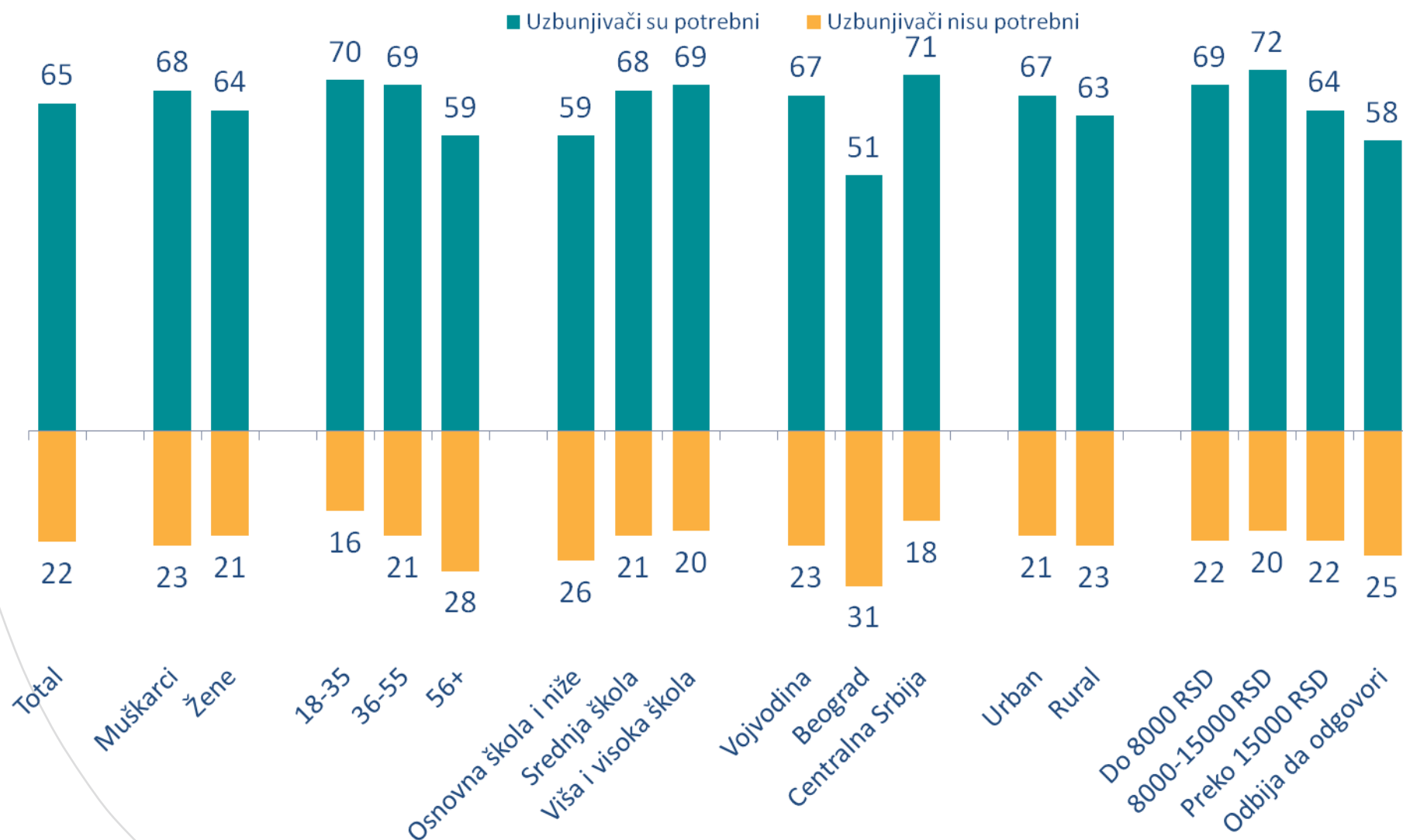
■ Da ■ Ne

Ko misli da su uzbunjivači potrebni?

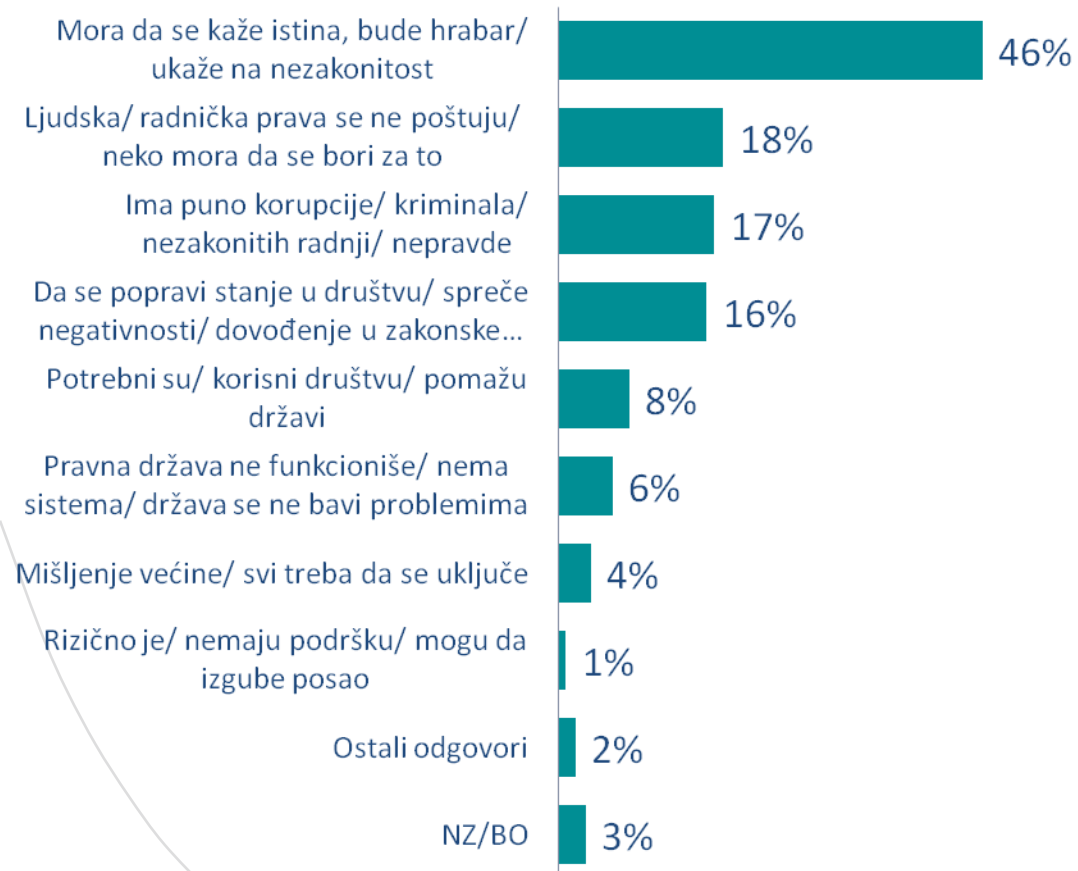
Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li mislite da su našem društvu i državi potrebni uzbunjivači?

Razlozi ZA

Baza: Deo stanovništva misli da su uzbunjivači potrebni(N=675)

Da li mislite da su našem društvu i državi potrebni uzbunjivači?

Zašto tako mislite?

Razlozi PROTIV

Baza: Deo stanovništva koji misli da uzbunjivači nisu potrebni(N=229)

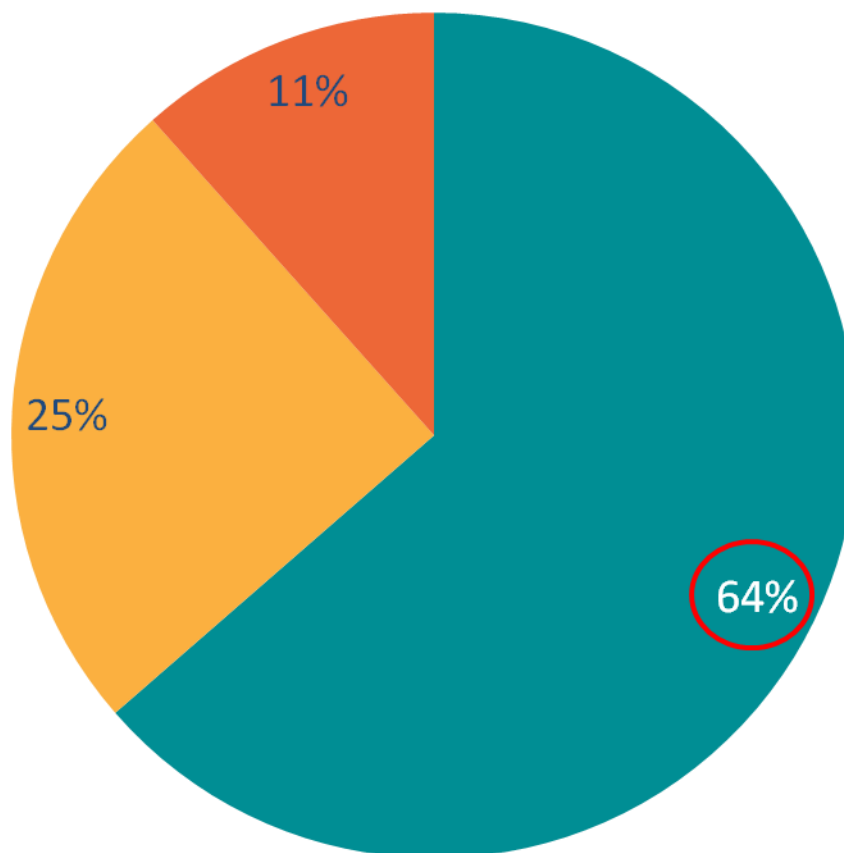

Stav prema uzbunjivačima (nakon datog objašnjenja uloge)

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Kakav je Vaš stav prema uzbunjivačima? Koja od ove dve tvrdnje bolje odlikava Vaš stav?

- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači smeli ljudi koji zarad opšteg dobra rizikuju svoje radno mesto i mogu biti izloženi raznim neprijatnostima i oblicima šikaniranja
- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači ljudi koji su zarad ličnog interesa spremni da “okrenu leđa” nadređenom i firmi/instituciji u kojoj rade
- Ne zna / Odbija da odgovori

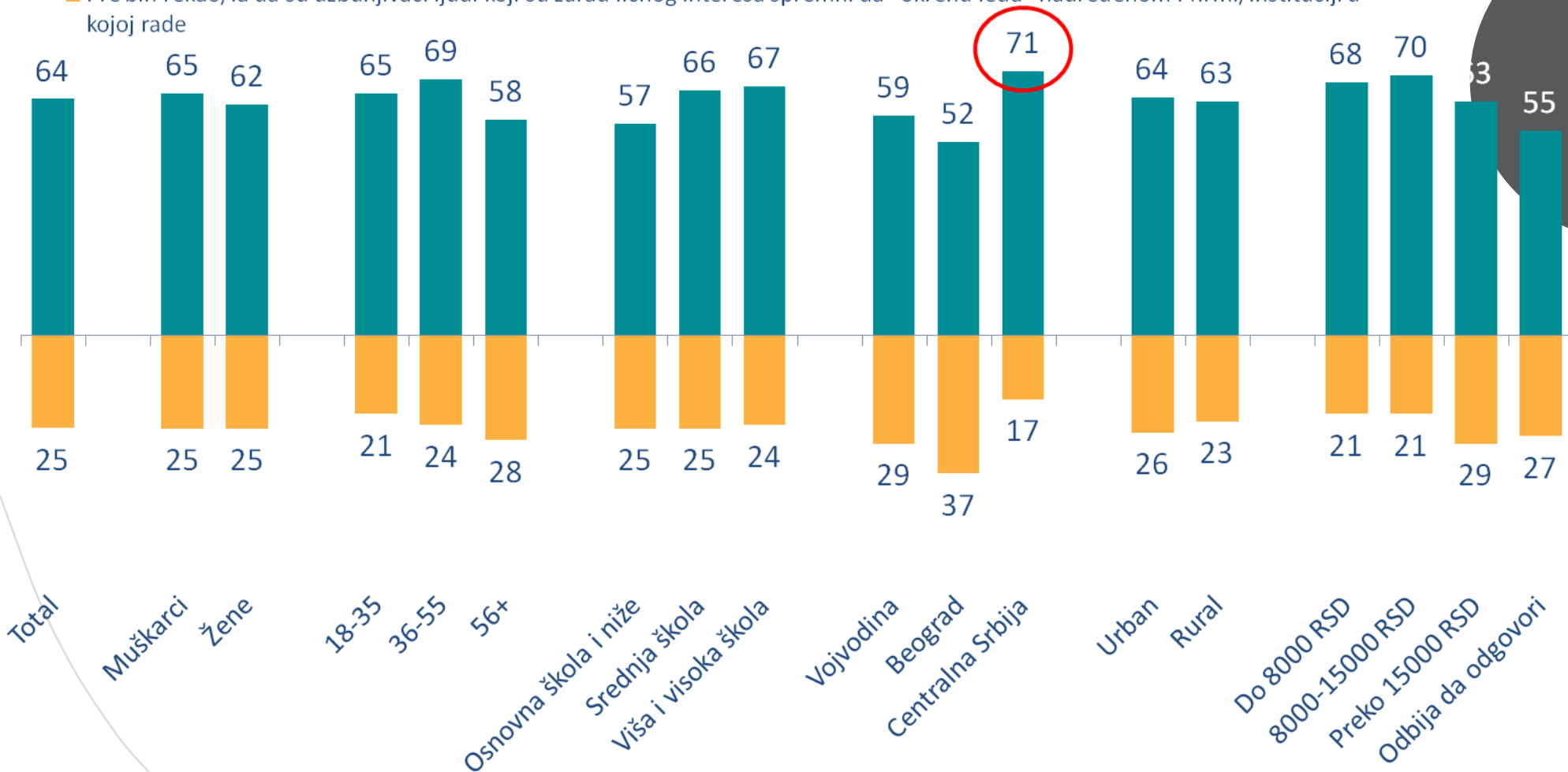

Stav prema uzbunjivačima prikazan po demografskim obeležjima

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Kakav je Vaš stav prema uzbunjivačima? Koja od ove dve tvrdnje bolje odlikava Vaš stav?

- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači smeli ljudi koji zarad opšteg dobra rizikuju svoje radno mesto i mogu biti izloženi raznim neprijatnostima i oblicima šikaniranja
- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači ljudi koji su zarad ličnog interesa spremni da "okrenu leđa" nadređenom i firmi/instituciji u kojoj rade

Upoznatost sa nezakonitim ili nepoštenim radnjama nadređenog ili firme

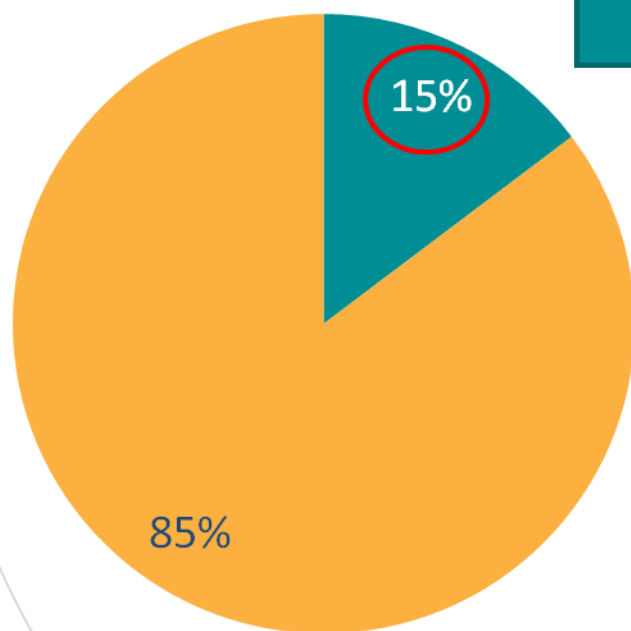
Baza: Deo stanovništva koji je trenutno zaposlen (N=354)

Da li ste uočili ili čuli za neke nezakonite ili nepoštene radnje svog nadređenog ili firme/institucije u kojoj radite?

Da li možete opisati taj slučaj?

Da li znate za neke nezakonite ili nepoštene radnje svog nadređenog ili firme u kojoj radite?

■ Da ■ Ne

Da li ih možete opisati (N=52)

Ukazivanje na nezakonite ili nepošteno radnje nadređenog ili firme

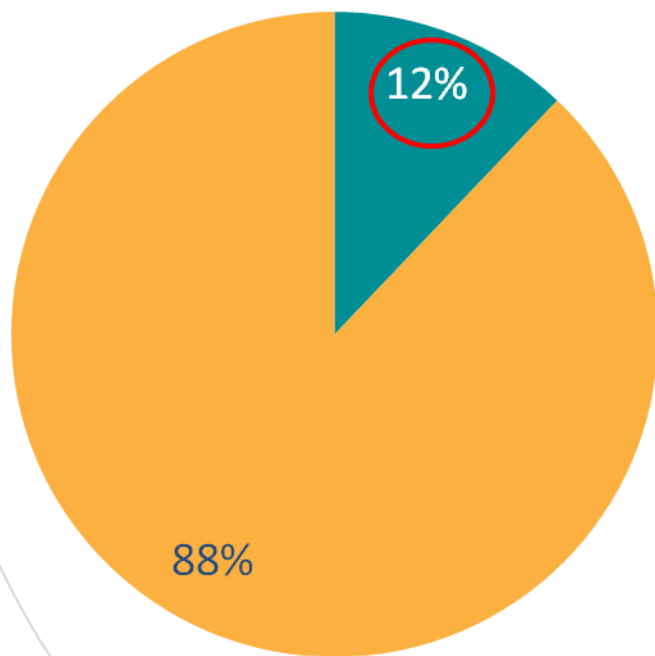
Baza: Deo stanovništva koji je trenutno zaposlen i uočio je nezakonite ili nepošteno radnje nadređenog ili firme (N=52)

Da li ste ukazali na taj slučaj ili ga prijavili?

Zašto niste prijavili?

Da li ste ukazali na taj slučaj ili ga prijavili?

■ Da ■ Ne

Zašto niste prijavili? (N=46)

Upoznatost sa konkretnim nezakonitim ili nepoštenim radnjama nadređenog ili firme

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li ste Vi ili neko iz Vašeg neposrednog okruženja uočili ili čuli za neke od navedenih radnji Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi(te)?

■ Da ■ Ne

Ukazivanje na konkretne nezakonite ili nepoštene radnje nadređenog ili firme

Baza: Deo stanovništva koji je upoznat sa nekom od navedenih radnji

Da li ste Vi ili neko iz Vašeg neposrednog okruženja prijavili neku od navedenih radnji Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi(te)?

■ Da ■ Ne

Ukazivanje na konkretne nezakonite ili nepoštene radnje nadređenog ili firme

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li ste Vi ili neko iz Vašeg neposrednog okruženja prijavili neku od navedenih radnji Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi(te)?

■ Da ■ Ne

Ukazivanje na konkretne nezakonite ili nepoštene radnje nadređenog ili firme u slučaju uočavanja istih

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Ukoliko biste saznali za slučaj neke od navedenih radnji Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radite ili u Vašem okruženju da li biste na to ukazali ili prijavili slučaj nadležnim organima?

■ Da ■ Ne

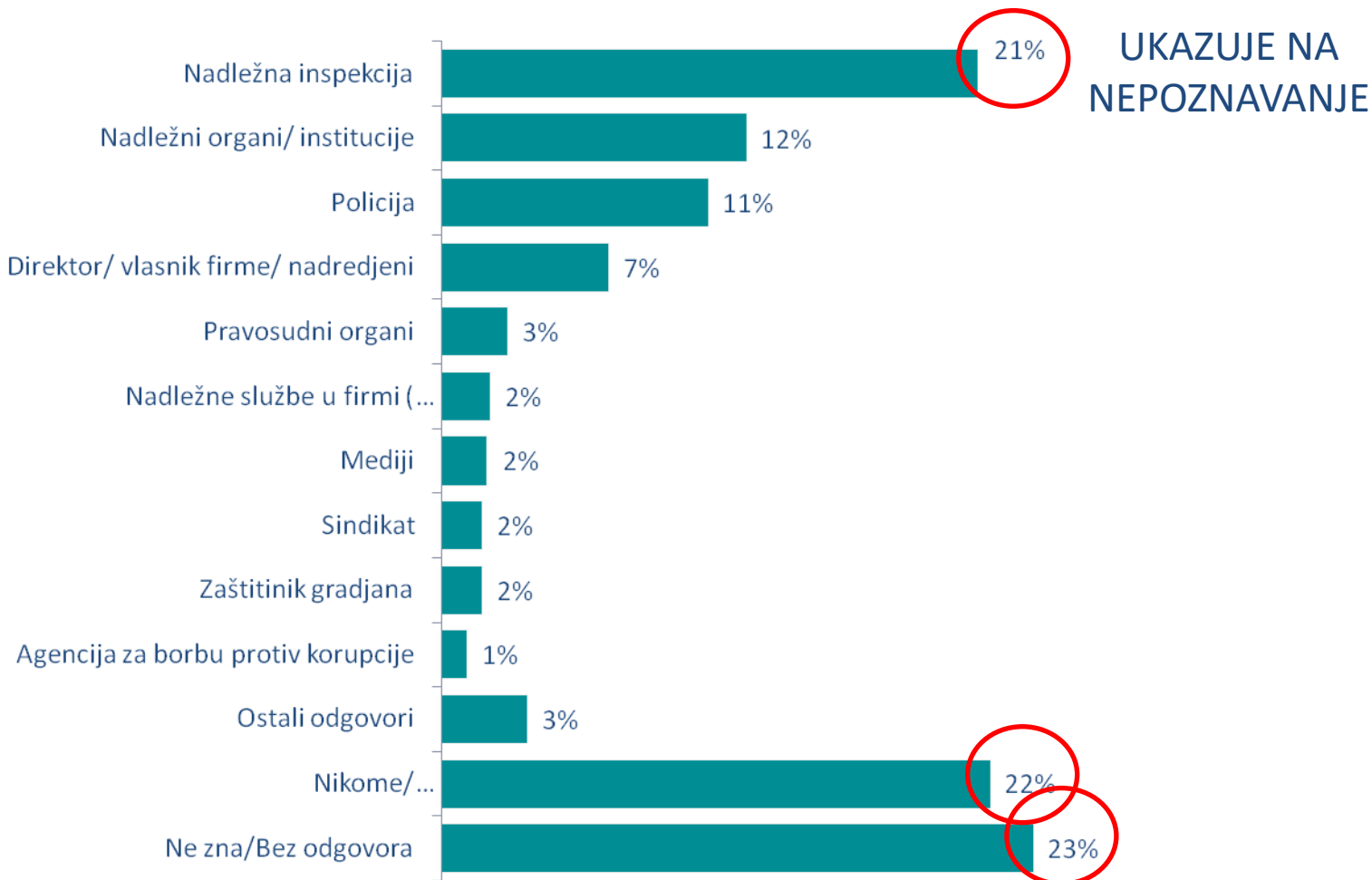

Institucije kojima bi se građani obratili ukoliko bi saznali za nezakonite i nepoštene radnje nadređenog ili firme

Baza: Deo stanovništva koji je trenutno zaposlen (N=354)

Kome biste se obratili ili prijavili ukoliko biste primetili neke nezakonite ili nepoštene radnje Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radite?

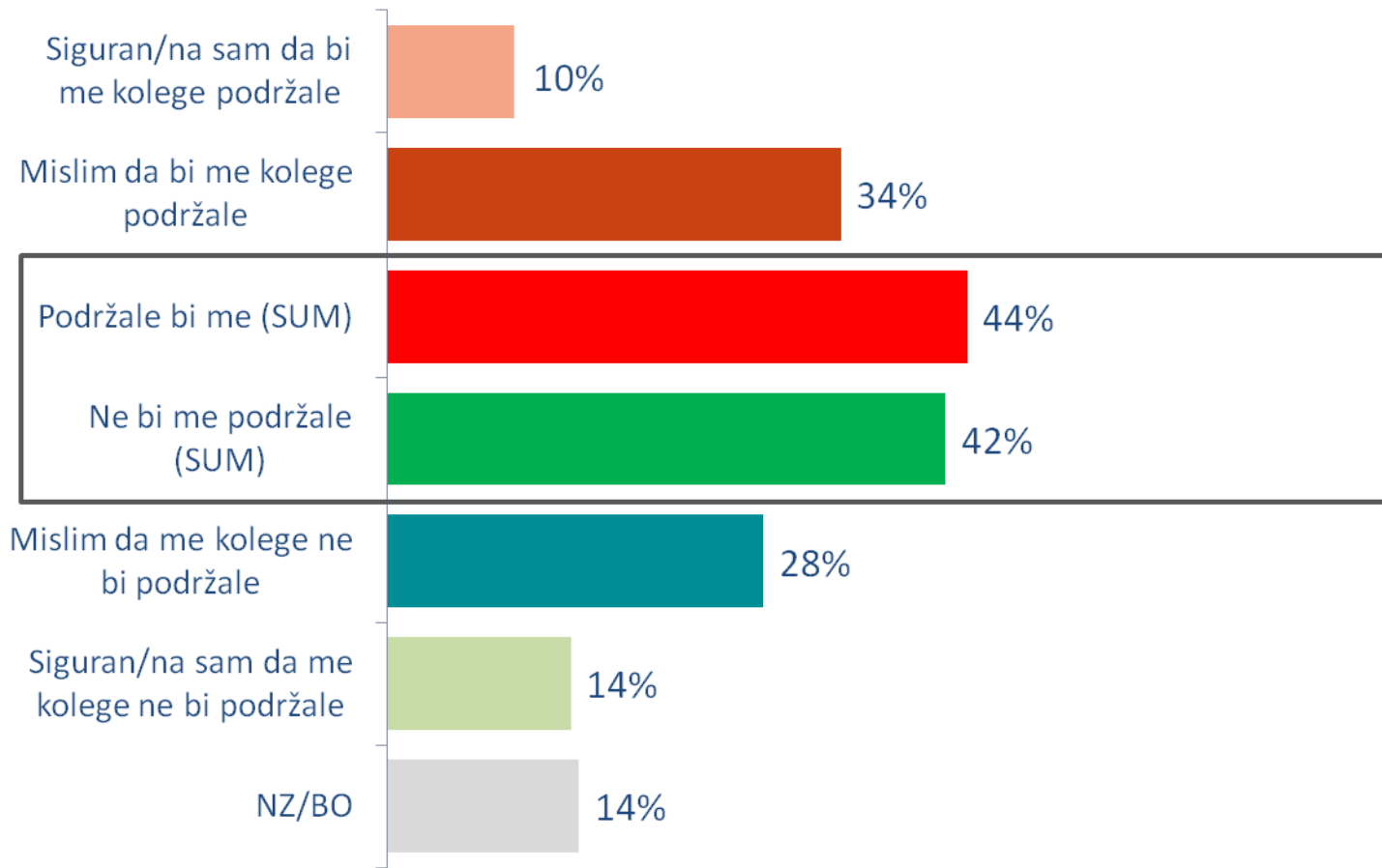
Kome biste prijavili nezakonite ili nepoštene radnje nadređenog ili firme u kojoj radite?

Percepcija afirmacije uzbunjivača od strane kolega

Baza: Deo stanovništva koji je trenutno zaposlen (N=354)

Ukoliko biste bili u prilici da prijavite neke nezakonite ili nepoštenе radnje Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radite da li smatrate da bi Vas kolege podržale ili bi osudile takav Vaš postupak?

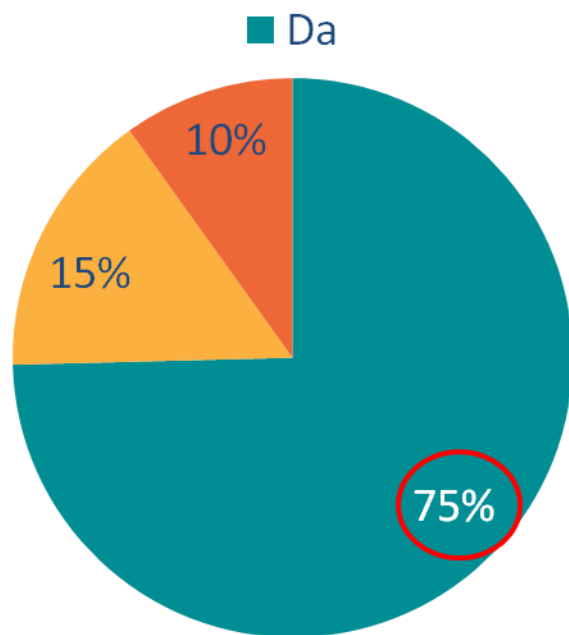
Ocena potrebe za zaštitom uzbunjivača i sposobnosti države da to učini

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li smatrate da je potrebno da država i njeni organi pruže zaštitu uzbunjivačima?

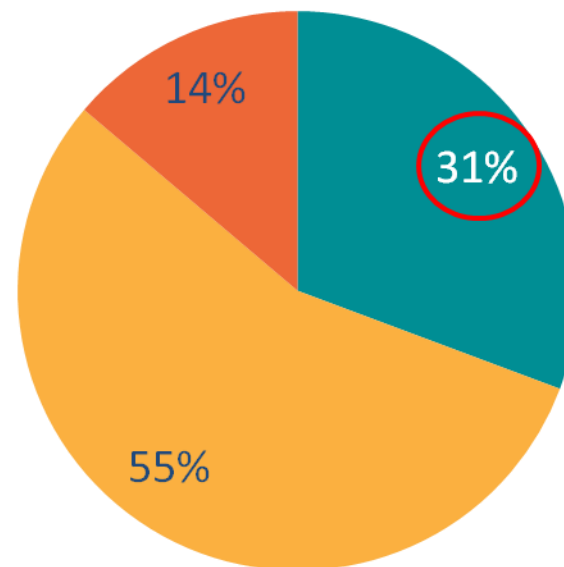
Da li smatrate da su država i njeni organi sposobni da na adekvatan način zaštite uzbunjivače?

Stav prema zaštiti uzbunjivača od strane države

Sposobnost države da zaštiti uzbunjivače

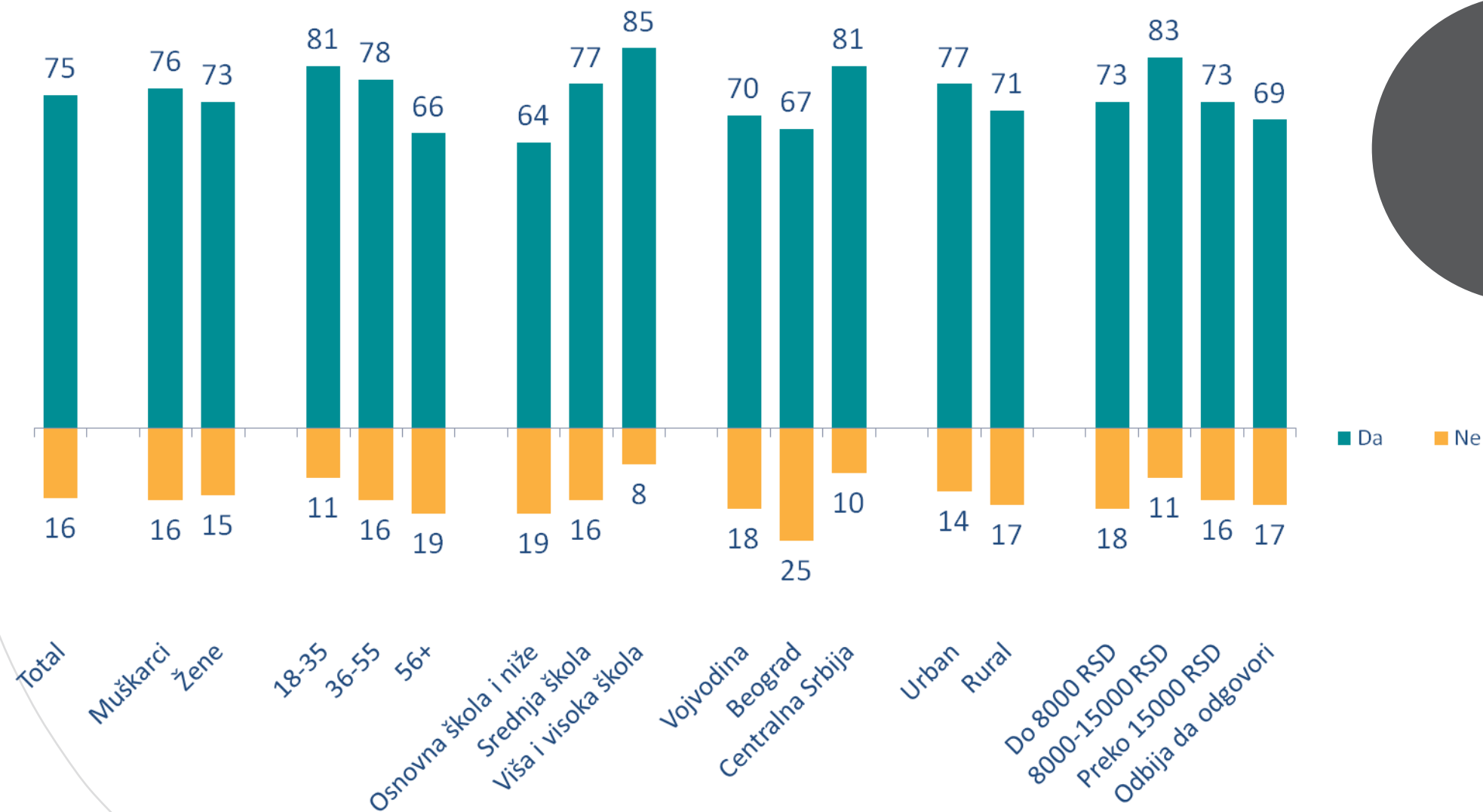
■ Da ■ Ne ■ Ne zna/Bez odgovora

Stav prema zaštiti uzbunjivača od strane države, prikazano po demografskim obeležjima – DA LI JE POTREBNO DA IH DRŽAVA ZAŠTITI

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

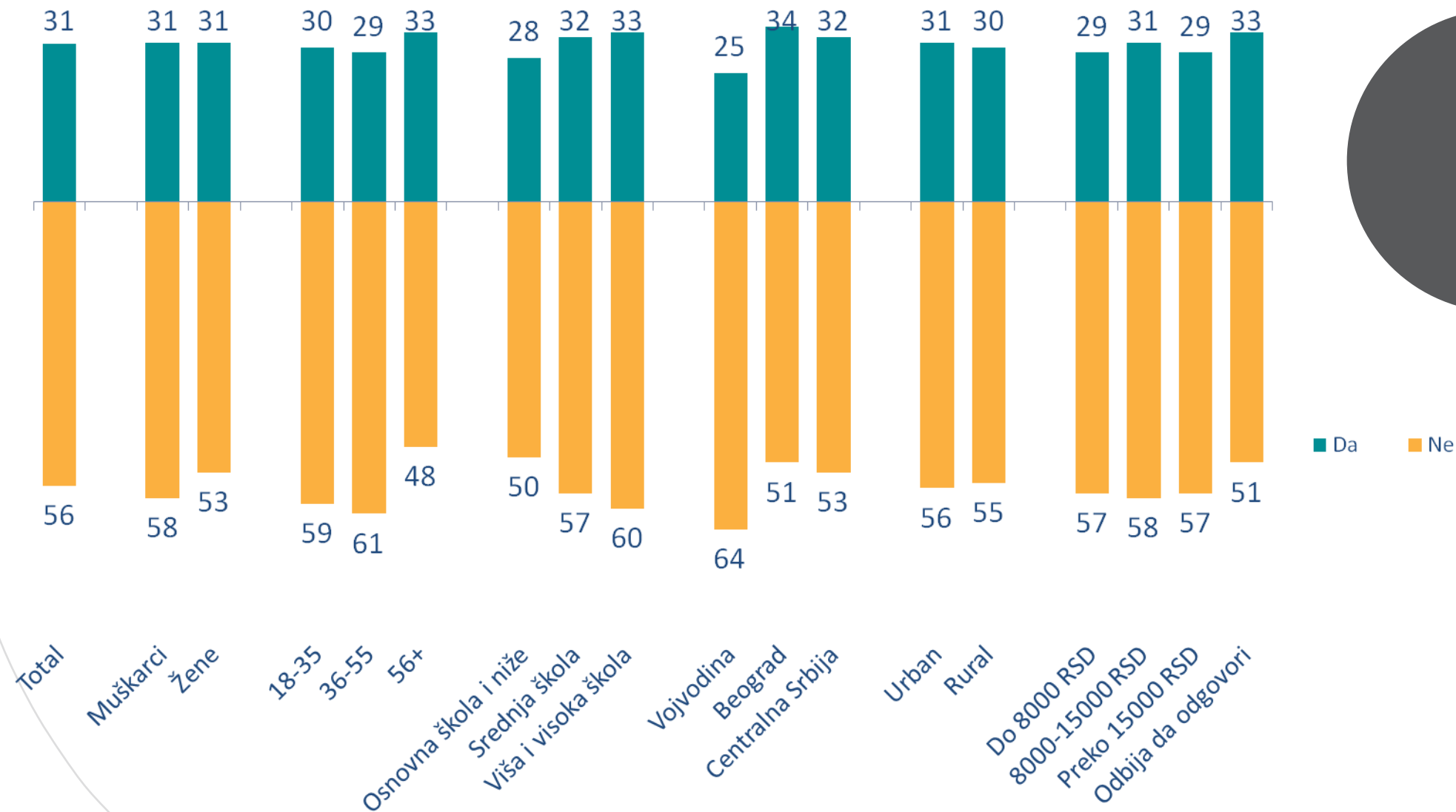
Da li smatrate da je potrebno da država i njeni organi pruže zaštitu uzbunjivačima?

Stav prema zaštiti uzbunjivača od strane države, prikazano po demografskim obeležjima – DA LI JE DRŽAVA SPOSOBNA

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

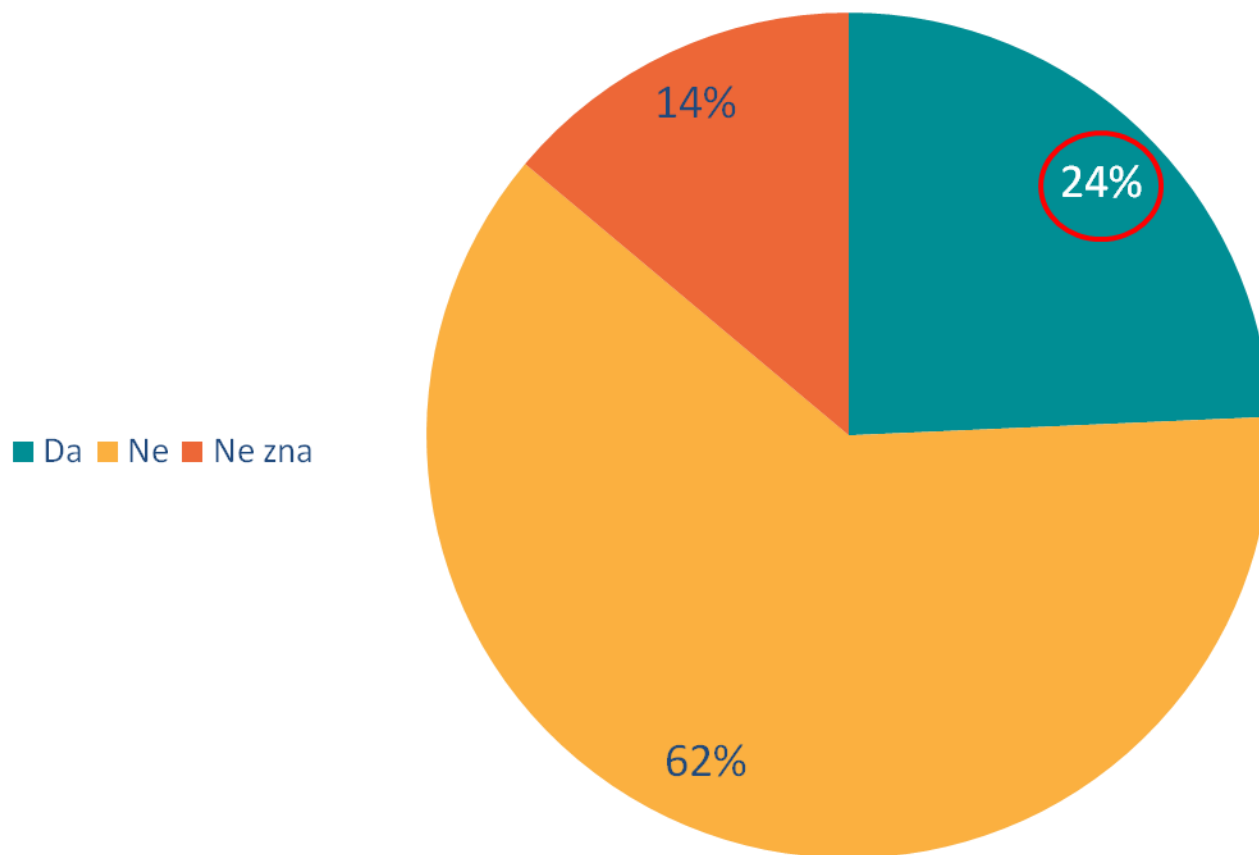
Da li smatrate da su država i njeni organi sposobni da na adekvatan način zaštite uzbunjivače??

Zaštita uzbunjivača od strane nadležnih institucija

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

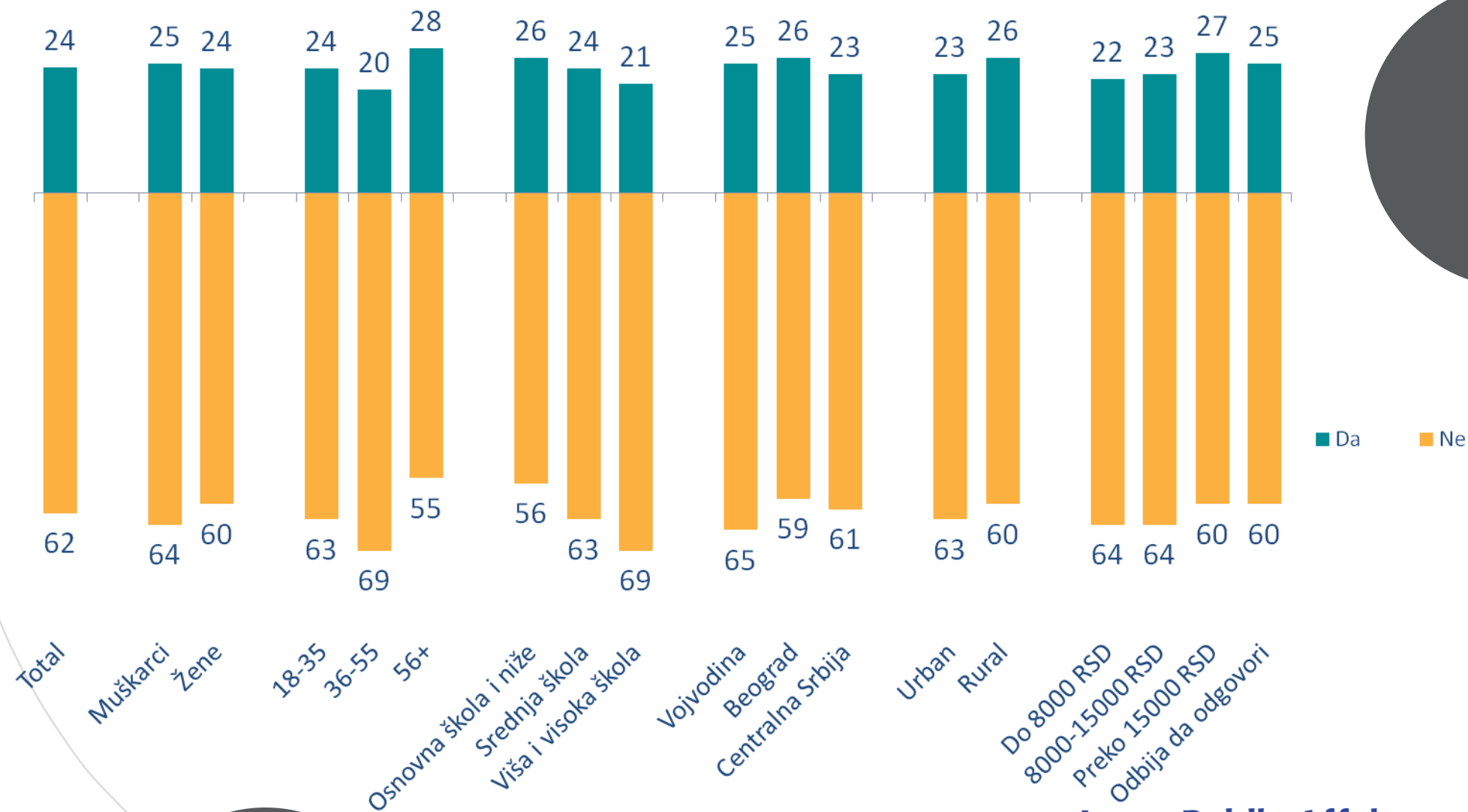
Ukoliko bi neka osoba prijavila neke nezakonite ili nepoštene radnje svog nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi da li smatrate da bi ta osoba dobila adekvatnu zaštitu od nadležnih institucija?

Zaštita uzbunjivača od strane nadležnih institucija, prikazano po demografskim obeležjima

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Ukoliko bi neka osoba prijavila neke nezakonite ili nepoštene radnje svog nadređenog ili firme/institucije u kojoj radi da li smatrate da bi ta osoba dobila adekvatnu zaštitu od nadležnih institucija?

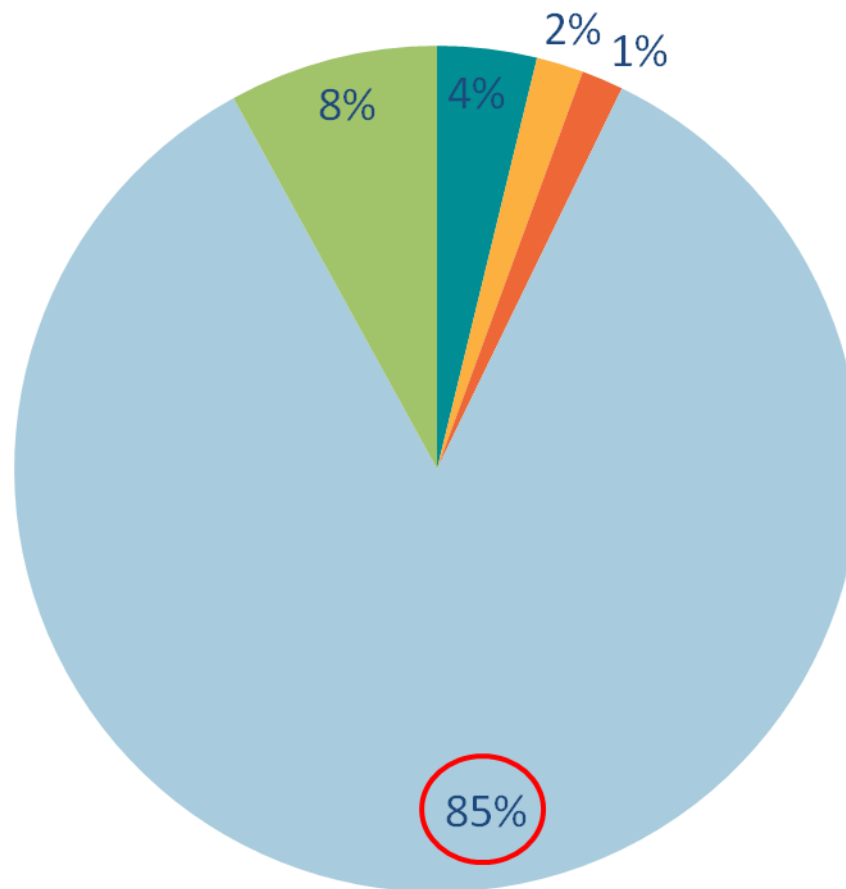

Stav prema zaštiti uzbunjivača u različitim sektorima

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li smatrate da društvo treba da štiti uzbunjivače ukoliko prijavljuju slučajeve...

- Samo u javnom sektoru
- Samo u privatnom sektoru
- Samo u neprofitnom sektoru (udruženja, političke stranke, sportski savezi, verske zajednice...)
- U svim navedenim sektorima
- Ni u jednom od navedenih sektora

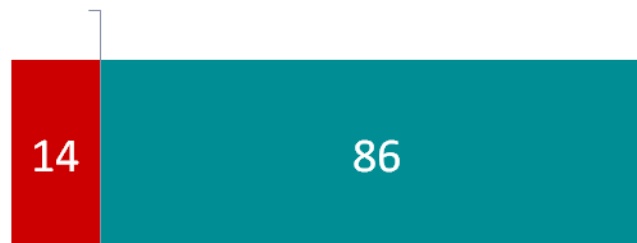
Stav prema zaštiti uzbunjivanja iz različitih ciljeva

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li smatrate da uzbunjivače treba zaštititi ako ukazuju na nezakonite ili nepoštene radnje...

■ Da ■ Ne

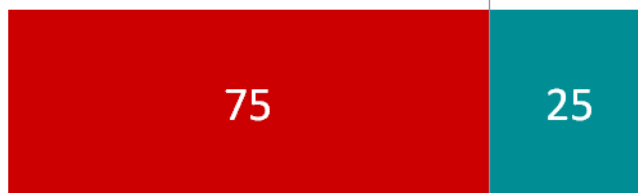
Radi zaštite javnog interesa

S namerom da se nekom osvete

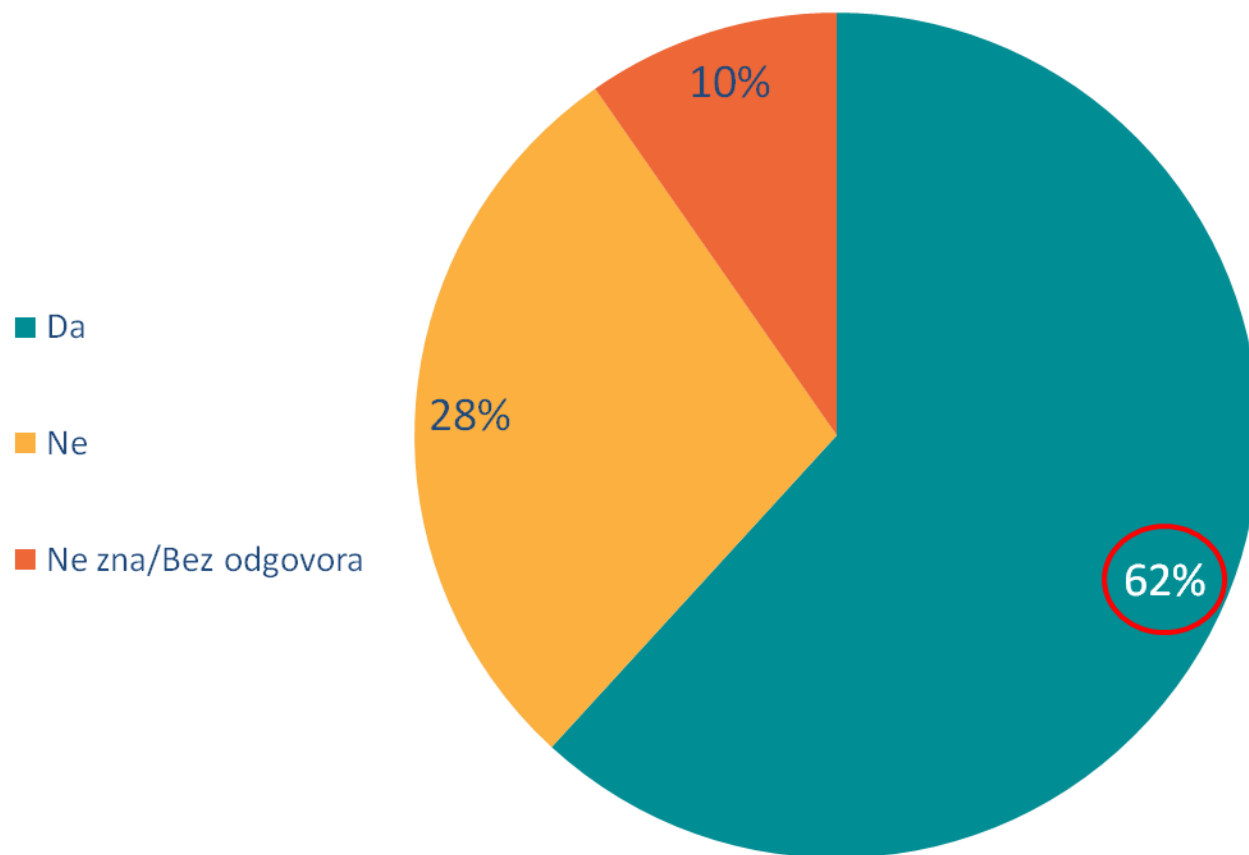
Iz nekog drugog ličnog interesa

Stav prema nagrađivanju uzbunjivača

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

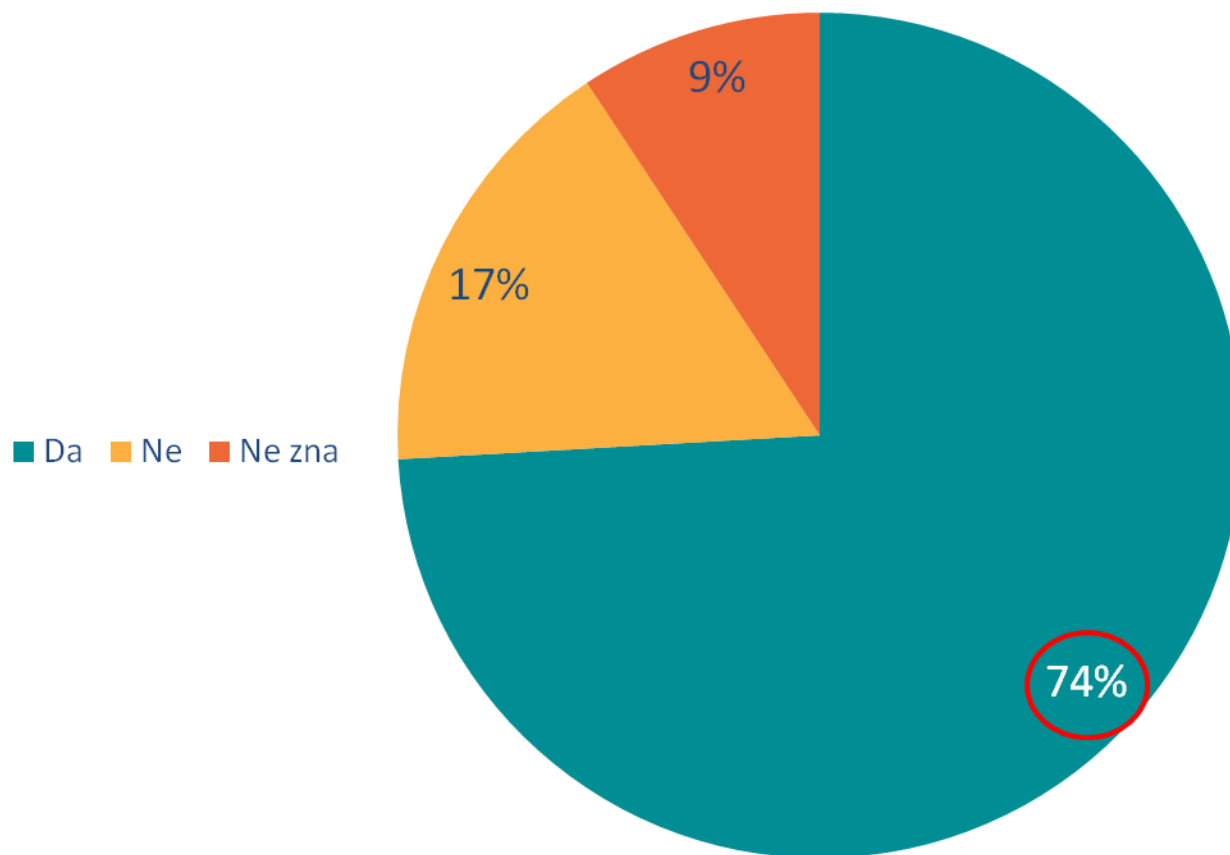
Po Vašem mišljenju, da li treba nagraditi pojedince koji su prijavili poslodavca zbog nezakonitog ili nepoštenog postupanja?

Stav prema prijavljivanju nezakonitog ili nepoštenog postupanja koje se odvija u firmi u kojoj ne radi sam uzbunjivač

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li smatrate da je opravdano prijaviti nezakonito ili nepošteno postupanje koje se odvija u firmi u kojoj ne radi sam uzbunjivač?

Efekat relevantnih primera uzbunjivača na stav prema njima

Da li relevantni primeri uzbunjivača
menjaju stav građana i na koji način?

Percipirani značaj institucije Uzbunjivača i stav prema njima (nakon iznošenja relevantnih primera)

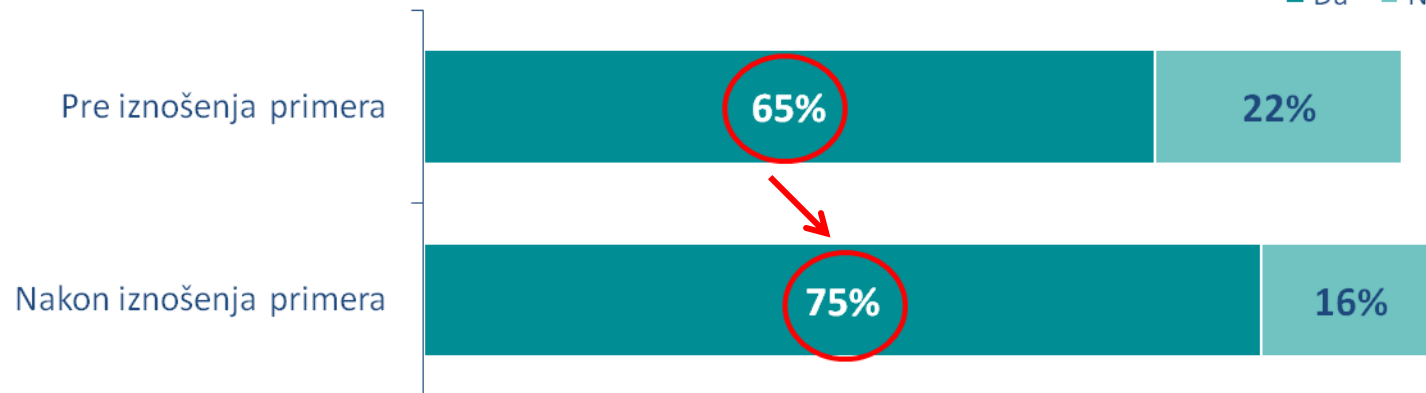
Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Da li mislite da su našem društvu i državi potrebni uzbunjivači?

Kakav je Vaš stav prema uzbunjivačima? Koja od ove dve tvrdnje bolje odlikava Vaš stav?

Da li su uzbunjivači potrebni?

■ Da ■ Ne

Šta mislite o uzbunjivačima?

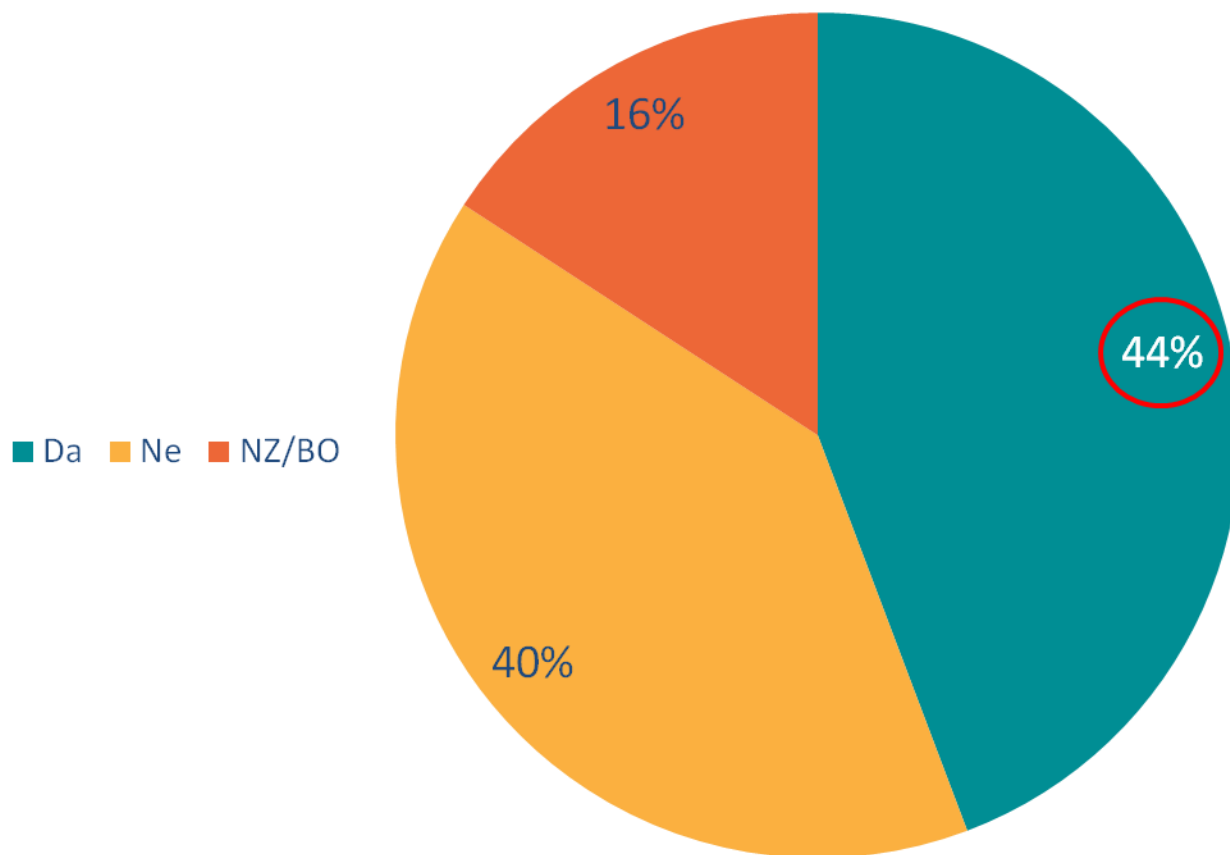
- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači smeli ljudi koji zarad opšteg interesa rizikuju svoje radno mesto i mogu biti izloženi raznim neprijatnostima i oblicima šikaniranja
- Pre bih rekao/la da su uzbunjivači ljudi koji su zarad ličnog interesa spremni da "okrenu leđa" nadređenom i firmi/instituciji u kojoj rade

Ukazivanje na nezakonite ili nepoštene radnje nadređenog ili firme u slučaju uočavanja istih (nakon iznošenja relevantnih primera)

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

Ukoliko biste saznali za slučaj neke nezakonite ili nepoštene radnje Vašeg nadređenog ili firme/institucije u kojoj radite ili u Vašem okruženju da li biste na to ukazali ili prijavili slučaj nadležnim organima?

Zaštita uzbunjivača od strane države (nakon iznošenja relevantnih primera)

Baza: Ukupna populacija punoletnih građana Srbije (N=1032)

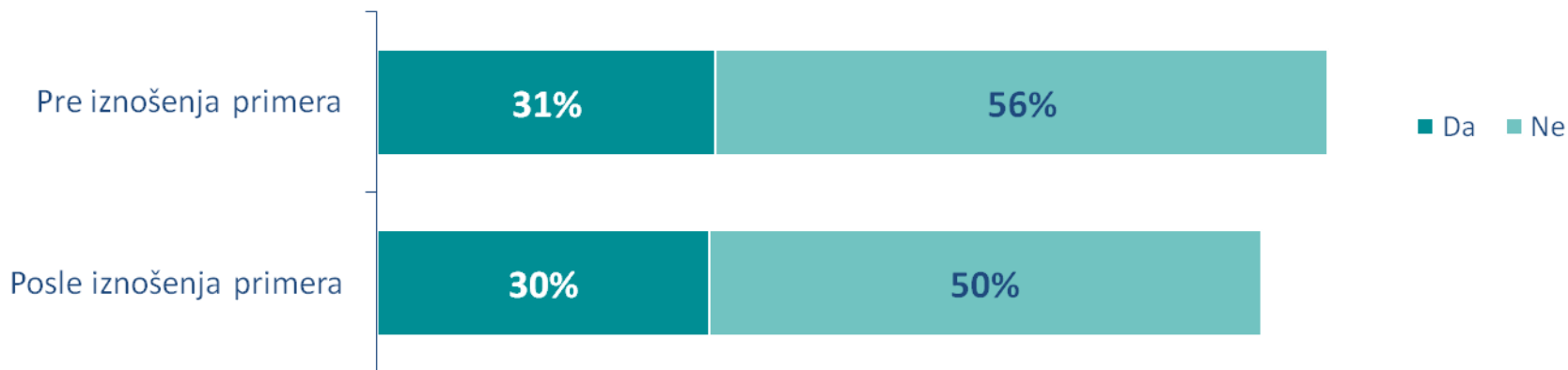
Da li smatrate da je potrebno da država i njeni organi pruže zaštitu uzbunjivačima?

Da li smatrate da su država i njeni organi sposobni da na adekvatan način zaštite uzbunjivače?

Stav prema zaštiti uzbunjivača od strane države

Sposobnost države da zaštiti uzbunjivače

Zaključci

Šta proizilazi iz svega i šta treba raditi
nadalje?

Dobre strane

- Pozitivan stav građana prema uzbunjivačima, kada se upute u to ko su zapravo uzbunjivači
- Osetljivost građana na primere uzbunjivača i uticaj istih na promenu stava u pozitivnom smeru

Slabosti

- Nizak stepen informisanosti o uzbunjivačima
- Građani znatno češće tvrde ko su uzbunjivači nego što je to zaista slučaj
- Nepoverenje prema insititucijama i organima koji bi trebalo da zaštite uzbunjivače
- Niska stopa prijavljivanja nezakonitih i nepoštenih radnji

Šanse

- Javno iznošenje pozitivnih primera uzbunjivača u Srbiji može povećati poverenje u ovu instituciju, naročito ukoliko su sami uzbunjivači bili na adekvatan način zaštićeni od strane države
- Odlučnija borba države sa slučajevima korupcije, u kojoj bi se stvorila klima koja 'pogoduje' uzbunjivačima, što kroz promociju uzbunjivanja, što kroz izgradnju i promociju efikasnih mehanizama zaštite uzbunjivača

Opasnosti

- Nisko poverenje u državu i nadležne institucije – velika verovatnoća neprijavljivanja nezakonitih ili nepoštenih radnji nadređenog ili firme u kojoj pojedinac radi
- Neadekvatna zaštita od strane nadležnih institucija osoba koje su ukazale na nezakonite ili nepoštene radnje, a što je rezultiralo šikaniranjem na radnom mestu i otpuštanjem tih osoba. Medijska 'promocija' ovakvih slučajeva dodatno može zastrašiti ljude da ukazuju na nezakonite i nepoštene radnje u firmama u kojima rade
- Uverenje da ni najbliže kolege ne bi podržale uzbunjivače

Hvala na pažnji!